

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՅԻ

Գերմանական բողոքական շրջանները նորից վրդովուած են եկեղեցական ազատամտութեան նոր արտայայտութեամբ: Սոյն տարուայ սկզբին Բրեմէն քաղաքի սենատը մի բողոք ստացաւ, որը ստորագրել էին 30 հոգի պահպանողական պատուօրնէր: Այդ բողոքագրով նրանք հրաւիրում էին սենատի ուշադրութիւնը պատուօր Մաուրիցի մկրտութեան ձևի վրայ, որը նա կատարում է որպէս հաւարակ օրհնութիւն՝ երբեմն նոյն խի առանց ջրի՝ հակաբրիստոնէական ձևով. «մկրտում եմ քեզ յանուն բարւոյ և յառաջագիտութեան»: Քննութեան ժամանակ Մաուրիցը խոստովանուեց, որ իրաւ 1900 թուից սկսած դադարեց քրիստոնէական մկրտութեան ձևը դործածելուց և սկսեց օգտուել այլ ձևերով, որոնք այնուամենայնիւ բովանդակում են Աստուծոյ յիշատակութիւնը: Սենատը քննելով յիշեալ դործը եկեղեցական իրաւարանական տեսակէտից, Մաուրիցի վերջին տարիներին ընթացքում կատարած մօտ 600 մկրտութիւնը ճանաչեց և յայտարարեց անվաւէր: Մաուրիցը առաջարկեց նորէն մկրտել բոլորին օրինական ձևով, բայց այդ բանում չը համաձայնեցին ծնողները: Իրենց՝ մօտ 1500 ստորագրութեամբ ներկայացրած յայտարարութեամբ՝ նրանք սենատից խնդրում էին ոչնչացնել տուած վճիռը. հակառակ դէպքում ոսպաճալով թողնել և հեռանալ եկեղեցուց. սակայն սենատը բացէ իրաց մերժեց նրանց այդ առաջարկը:

Խիստ ազդու կերպով բողոքեց վերջերս Գերմանական բողոքականութեան զբաղական կուսակցութիւնը՝ «Քայքայող» աստուածաբանութեան դէմ եկեղեցում այն բազմաւորած եկեղեցական ժողովում, որը կայացաւ Բերլինում մայիսի 2—3-ին: Նա հրաւիրուած էր ազատամիտ աստուածաբանների ժողովրդի մէջ տարածած մատչելի դատախօսութիւնների և գրքերի պատճառով, որպիսիք են Lebensfragen Վոլինէլի, կամ «Religionsgeschichte Völkersbücher» Շիլլէի: Մասնակցողների ահագին թիւը, մանաւանդ աշխարհականների, որոնք հաւաքուել էին Գերմանիայի զանազան կողմերից և որոնց թիւը սպասածից անցաւ, վկայեց, որ ժողովրդի մէջ տեղի ունի շատ ուժեղ շարժում՝ պաշտպանելու իրենց դաւանութեան հիմունքները: Ժողովում կարգացուած բոլոր դատախօսութիւններն ու ճառերը զբաղան

ըովանդակութիւն ունէին և այն միտք էին արտայայտում, որ ամուր պէտք է պահպանել Աւետարանի դաւանութիւնը և ամեն ըանից առաջ Յիսուս Քրիստոսի Աստուածութիւնը: Ամենանշանաւոր դասախօսութիւններ կարգացին ուսուցչապետ Լիտզերտը «Քրիստոնէութիւնն ու Աստուածաբանութիւնը» ուսուցչապետ էլէէն «Նոր Աստուածաբանութիւնը և աւետարանական եկեղեցու կեանքը», և պատուր Վալֆը՝ «Նորագոյն ժամանակի քայքայիչ աստուածաբանութիւնը և եկեղեցական օրէնքներն ու դաւանութիւնները»:

ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆՆԵՐ ԵՒ ՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

2.

Մեծն Բարսեղի եւ Գրիգոր Աստուածաբանի կրթութիւնը: Բարսեղը ուսումնասիրում է արեւելի կրօնաւորական եւ անապատական կեանք: Նա Պոնսոսում հիմնում է վանքեր եւ Գրիգոր Աստուածաբանի հետ կրօնաւորական կեանք վարում. նրանց եւ վանականների զբաղմունքները: Անախորհներ եւ Կինովիսներ. վանական դառնալու հրապոյրն ընդհանրապէս. Բարսեղը Կեսարիայի արքեպիսկոպոս. Գրիգորի դժգոհութիւնը Բարսեղից: Գրիգորը Կ. Պոլսում. Երկու մեծ բարեկամների ազդեցութիւնը արեւելեան եկեղեցում. Բարսեղի եւ Գրիգորի մանր:

Բարսեղ Մեծն ու Գրիգոր Աստուածաբանը դեռ պատանեկան հասակում, իրանց հայրենիքում — Կապադոկիայում, որ Սերաստիայից հեռու չէր, Եւստաթէոսի խստակրօնութեան համբաւը լսած լինելով՝ անտարբեր չէին դէպի նա և դէպի կրօնաւորութիւնը: Ըստ Ֆարրարի նրանք ¹⁾ Աթէնքում, իրանց ուսանողութեան ժամանակ, հա-

1). Բարսեղ մեծի և Գրիգոր Աստուածաբանի մասին մեր զբաղւոր աղբիւրն է Ֆարրարի Жизнь и Труды Свв. Отцов.